

Due to the Carnival break there will be no Observant in the coming week. The next issue will be published on Thursday 14 March

Foto: Loraine Bodewes

Het besluit van de UM in de WODC-zaak is slecht voor het imago van de universiteit, vindt klokkenluider Marianne van Ooyen. Zie opinieartikel pagina 10

eng Students criticise the UM Economics education

Maastricht students have published an open letter in which they criticise the education at the School of Business and Economics (SBE), especially regarding some theories on banking. The letter went "viral" on Twitter and was supported by a few leading economists. The students hope that SBE will adjust the curriculum.

The students, who are part of the activist platform Pine UCM (pluralism in economics), sent an open letter to 61 SBE lecturers and the dean on 14 February. The letter stated that publication would follow five days later on the Pine website and on Facebook. "Not to put pressure on the economists," says Maurice Höfgen, master's student at SBE, "but to involve researchers and students from other institutes in the debate."

The students claim that some of the theories that have a prominent place in their education programmes are not in keeping with reality. They are especially targeting the *loanable funds approach*, in which banks are to be seen as intermediaries that use savings to grant loans and by doing so don't create money. That does not correspond with the evidence the students have gathered, such as quotes from the Deutsche Bundesbank and the Bank of England: "(...) banks do not simply act like intermediaries." And: they do create money.

The letter ended up on Twitter and went "viral", says Höfgen. "This was because some big names in economics supported our letter and forwarded it. One of them was Steve Keen (professor at Kingston University in London, ed.). By last Monday, the document on our website had been clicked 3,700 times."

The flaws in the education programme are not typical of SBE, but of Economics faculties worldwide. Höfgen: "This has to do with the fact that the neoclassical theories are far too dominant in university education. The international platform Rethinking Economics concluded in 2016 that these theories determined at least 80 per cent of the content of Dutch economics curricula. At SBE, it turned out to be 95 per cent."

Pine UCM already drew attention to this matter in 2014. The Maastricht department is part of the international PINE movement, which then consisted of 65 associations of Economics students from over 30 different countries. Their objective is: exposure to different perspectives, ideologies and ideas, such as post-Keynesian or ecological economics.

According to Pine, SBE will issue an official reaction to the letter at the end of this week.

Maurice Timmermans

nl

Vici-beurs voor Maastrichtse historicus

Raf de Bont, universitair docent bij de faculteit cultuur- en maatschappijwetenschappen, heeft een Vici-beurs van 1,5 miljoen euro ontvangen voor zijn onderzoeksproject *Moving Animals*.

In de twintigste eeuw is de verspreiding van dieren over de wereld radicaal veranderd, vooral als gevolg van grootschalige handel en herintroductie van soorten. De Bont analyseert "hoe mensen deze verspreiding hebben bestudeerd, weergegeven en gestuurd".

De Bont, die in 2012 een Vici-subsidie ontving voor zijn studie naar internationale natuurbe-

scherming - is een van de 239 wetenschappers die dit jaar een gooi naar de meest prestigieuze beurzen van NWO hebben gedaan. Van hen zijn er 32 in de prijzen gevallen, van wie 11 vrouwen en 21 mannen. De TU Delft en de Universiteit Leiden sleepten ieder vijf beurzen in de wacht.

De Vici-beurzen zijn bedoeld voor zeer ervaren wetenschappers die al een vernieuwende onderzoeklijn hebben ontwikkeld. Met het geld mogen de laureaten de komende vijf jaar een eigen onderzoeksgroep opbouwen.

UM mag banden Rambam bekijken

Een delegatie van de Universiteit Maastricht gaat het ruwe journalistieke materiaal bekijken van een uitzending van *Rambam*. Wie daar deel van gaat uitmaken is niet bekend gemaakt, een datum evenmin. Daarmee geeft productiemaatschappij CCCP gehoor aan het verzoek van rector Rianne Letschert.

Een maand geleden portretteerde tv-programma *Rambam* twee UM-hoogleraren als 'omkoopbare' wetenschappers. Hoogleraren Rob Markus en Fred Brouns vinden dat de uitgezonden

fragmenten uit de context zijn gehaald. Letschert zegt niet aan hun integriteit te twijfelen, maar wil wel opheldering. De productiemaatschappij van tv-programma *Rambam* houdt vol dat er géén sprake is van een valse voorstelling van zaken. Ze zien zich daarin gesteund door de Amsterdamse emeritus voedingsprofessor Martijn Katan, die in dezelfde uitzending zat, en de gehele, ongemonteerde versie met Markus heeft gezien. *Observant* krijgt geen toestemming van CCCP om de banden te bekijken.

WD

MT

SPLINTERS

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek.

“Na ruim éenenveertig jaar...”

Wie nog een cadeaubon van Intertoys had, haastte zich afgelopen weekend naar

een van de winkels in het land. Intertoys is namelijk failliet verklaard. De oorzaak: wij kopen veel te veel op internet. De speelgoedbranche is niet de enige die het zwaar heeft. Ook de boekhandels hebben last van de aantrekkingskracht die de bol.coms van deze wereld op ons uitoefenen.

Het was dan ook even schrikken toen er deze week een mailtje van Boekhandel De Tribune binnenkwam met als eerste woorden: “Na ruim éenenveertig jaar ...” Maar gelukkig, de beste boekhandel van Maastricht (nee, niet de mooiste, die prijs gaat naar Dominicanen), al vaker uitgeroepen tot de beste van Nederland, met het prachtig assortiment en een kundige staf, gaat gewoon door. Er komt alleen een wisseling van de wacht. Oprichter en eigenaar Robert-Jan Wesly geeft het stokje door aan de huidige medewerkers. Zij brengen de boekhandel onder in een stichting. Maar daar blijft het niet bij. Het viertal (Anita Joosten, Jérôme Smeets, Wim Janssen, Henk Groenewegen) gaat nog een tweede stichting oprichten: Stichting tot behoud van Boekhandel De Tribune. Wie wil kan doneren, sponsoren of ‘crowdfunden’, want ook al vloeit de winst voortaan terug naar de stichting, het boekhandelaarsbestaan is geen gespreid bedje. Het lot van Intertoys ligt altijd op de loer.

Deb 1 verdwijnt, maar wanneer?

De wandtegels in de keuken en de wc brokkelen af, de ramen vertonen

kalkafzetting, en de blauwe panelen aan de buitenkant worden valer en valer. Nee, spic en span kun je het pand aan het Debeye-plein 1 niet noemen. En als je er iets van zegt, weet systeembeheerder Leon Kolenburg, dan is de reactie steevast: ‘We doen er nu niets meer aan, want het gebouw gaat toch tegen de vlakte.’ Zit wat in, alleen: dit klinkt er al jaren! Geert-Jan Dinant, hoogleraar huisartsgeneeskunde, weet niet beter dan dat het gebouw verdwijnt. “Ik kwam hier in het begin van de jaren tachtig en al vrij snel stond Deb 1 op de nominatie om gesloopt te worden.” Ook in de campusplannen van Calatrava was geen plek voor Deb 1, maar goed, uiteindelijk kwam die hele campus er niet. Na de brand in 2008, op de derde etage, zijn de huisartsen er zelfs op vooruitgegaan. Ze kregen een heus airco-systeem, op de andere etages is vorig jaar goedkoop folie op de ramen geplakt. Het houdt niet alleen de zon buiten, maar ook het licht. Maar wat maakt het uit, het pand verdwijnt toch...

Hoorcolleges: “Wat een genot”

Ook in Maastricht zul je ze nog vinden: orerende docenten die alleen zichzelf willen horen in een collegezaal van pakweg driehonderd studenten

(waardoor hooguit 20 procent *niet* op WhatsApp, Facebook, Instagram of Snapchat zit). Maar er is goede hoop dat dit type op één hand is te tellen. *Folia*, het journalistieke medium van de Universiteit van Amsterdam, voelde zijn vaste opiniepanel aan de tand over hoorcolleges. Zijn die geen verspilling van geld, ruimte en tijd? “In hoeverre zijn hoorcolleges nog nuttig als er kan worden volstaan met opgenomen colleges die vaak ook verschillende jaren op

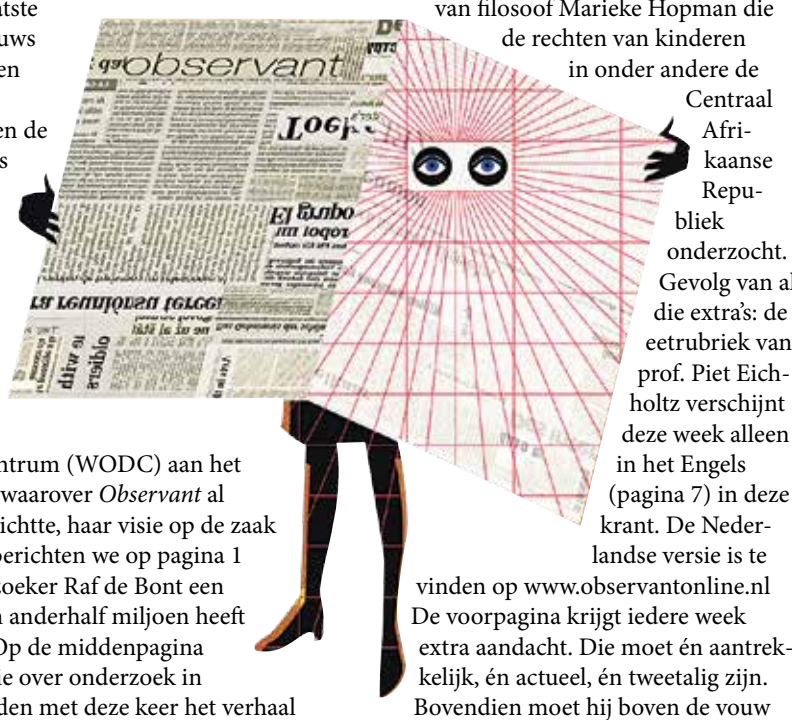
rij gebruikt kunnen worden?” Huub Dijkstra, hoogleraar filosofie van wetenschap en politiek aan de UvA, zegt het hoorcollege uit te willen vinden als het al niet bestond. “Een lezing door iemand met kennis van zaken, die je met een boeiend narratief meeneemt door de materie; die de lijn uitstippelt, het grote beeld geeft en het bijzondere belicht: wat een genot”, citeert *Folia*. En dat digitale hoorcolleges de klassieke variant overnemen? Geen goed plan, vindt

socioloog Thijs Bol. “Onderzoek laat zien dat de leeropbrengsten voor studenten veel hoger zijn wanneer ze fysiek in de collegezaal zitten.” Ook de door *Folia* gevraagde studenten zijn niet tegen, mits de hoorcolleges interactief zijn. En zeker, opnemen heeft een meerwaarde, voor als je ziek bent of te druk met andere zaken. Bij *Observant* borrelt een oud idee op: als we nu eens aanschuiven bij verschillende hoorcolleges aan de UM. Wat horen en zien we dan?

Kiezen, schuiven en schrappen

“Ik heb nog niets gedaan vandaag”, klinkt het soms tegen zessen 's avonds hier op de redactie. Niets gedaan betekent: ik heb nog geen letter op papier. Voor een journalist tellen uiteindelijk vooral de artikelen die hij of zij schrijft en niet zozeer de vergaderingen, de overleggen, het eindredactiewerk en de indeling van de papieren krant: wat komt waar. Wat dat laatste betreft: het is iedere week weer passen en meten. We streven naar (al is niet iedereen het daar hartgrondig mee eens) zoveel mogelijk ‘lucht’ op een pagina: veel ruimte voor de foto’s, redelijk korte teksten en stukjes wit. Streven, ja. Meer dan eens lopen de pagina’s alsnog vol omdat of de artikelen langer - een niet te onderdrukken neiging bij velen van ons - zijn dan afgesproken, of dat

er toch op het laatste moment nog nieuws binnenkomt of een opinieartikel van iemand van buiten de redactie. Dat alles was deze week het geval. Zo geeft de klokkenluider die de zaak rond de politieke sturing op het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) aan het rollen bracht, en waarover *Observant* al herhaaldelijk berichtte, haar visie op de zaak (pagina 10). En berichten we op pagina 1 dat Fasos-onderzoeker Raf de Bont een Vici-subsidie van anderhalf miljoen heeft binnengehaald. Op de middenpagina deel 3 van de serie over onderzoek in gevaarlijke gebieden met deze keer het verhaal

van filosoof Marieke Hopman die de rechten van kinderen in onder andere de Centraal Afrikaanse Republiek onderzocht. Gevolg van al die extra’s: de eetruimte van prof. Piet Eichholtz verschijnt deze week alleen in het Engels (pagina 7) in deze krant. De Nederlandse versie is te vinden op www.observantonline.nl De voorpagina krijgt iedere week extra aandacht. Die moet én aantrekkelijk, én actueel, én tweetalig zijn. Bovendien moet hij boven de vouw

(dat deel dat iedereen in een oogopslag in de bekende bakken ziet liggen) als het even kan een ware *eyecatcher* zijn. Zie hier de soms onmogelijke puzzel. Voor dit nummer was een ding snel duidelijk: er moet een foto komen van de Maastrichtse vastelaovend zodat we én het carnavalsfeest aankondigen, én meteen vertellen waarom *Observant* volgende week niet verschijnt. Verder dachten we aan een aankondiging van het artikel (pagina 6) van de student geneeskunde die swapper is bij swapfiets. Ja, zo heet dat echt. Maar die is op het allerlaatste moment gesneuveld ten faveure voor een Engelstalig nieuwsbericht over morrende studenten bij SBE; vorige week was de voorpagina, die normaal tweetalig is, immers veel te Nederlands. Veel leesplezier en een goeie vastelaovend.

Riki Janssen

Iedere week schrijft de hoofdredacteur over het leven op de redactie. Eerdere afleveringen op www.observantonline.nl

Nieuw curriculum Nederlands Recht

Vernieuwde bachelor rechten wordt projectgestuurd

De bacheloropleiding Nederlands recht gaat op de schop. De afgelopen jaren daalde de instroom, terwijl die van de populaire Engelstalige European Law School steeg. Aan die scheve verhouding moet een einde komen. Rode draad in de nieuwe plannen is een juridische casus waar groepjes studenten een heel jaar aan samenwerken.

Rechtendecaan Jan Smits zei het al bij zijn aantreden in december 2017: de opleiding rechtsgeleerdheid moet rigoureuus veranderen. Hij wil af van het grote verschil in studentenaantallen tussen Nederlands recht en European Law School. De Nederlandse poot dreigt ten onder te gaan als er niet wordt ingegrepen, iets wat moeilijk verkoopbaar is voor een Nederlandse juridische faculteit. Daarnaast merkt de staf nu al de gevolgen: veel docenten, al dan niet bui-

tenlands, worden vooral ingezet voor de Engelstalige studie.

Een verfrissend curriculum kan Maastricht bovendien aantrekkelijker maken dan de 'concurrerende' faculteiten in Nijmegen en Tilburg. Belangrijk daarbij is hoe een en ander 'in de markt wordt gezet', luidt de boodschap in de notitie die vorige week werd besproken in de faculteitsraad. "Investeren in marketing (...) is essentieel voor het slagen van deze nieuw opzet." Projectgestuurd onderwijs loopt als een rode draad door de nieuwe opleiding. Studenten werken een heel jaar samen aan een maatschappelijke casus die steeds complexer wordt naarmate hoofdvakken als privaatrecht en staats- en bestuursrecht aan de orde zijn gekomen.

Jos Hamers, portefeuillehouder onderwijs, noemt een aantal voorbeelden, fictief of werkelijk gebeurd: het vrachtschip dat onlangs 270

containers verloor in de Noordzee, de provincie Limburg die zich wil afscheiden van de rest van Nederland, een olietanker die de Oosterscheldkering raakt waardoor deze zodanig beschadigd is dat een nieuwe watersnoodramp dreigt.

Kleinschaligheid, individuele begeleiding en algemene vakken als strafrecht en staats- en bestuursrecht: daar blijft de faculteit aan vasthouden. Ook hoorcolleges blijven overeind, hoewel ze wel interactiever of volledig online zullen zijn.

Verder zal er aandacht zijn voor "21^e-eeuwse vaardigheden" als "samenwerken, feedback geven en krijgen, presenteren en actief strategisch nadenken". Nieuw zijn 'modules' die per blok juridische verdieping brengen, zoals rechtsgeschiedenis en belastingrecht – nu nog hoofdvakken. Een aantal modules zal online worden aangeboden, studenten kunnen ze "op afroep"

volgen.

De nieuwe opzet zal veel flexibiliteit vragen van de staf, want jaarlijks of tweejaarlijks wordt er een nieuwe projectinhoud gekozen. "Je moet regelmatig aan de bak, je kunt niet het blokboek blijven kopiëren waar je al tien jaar mee werkt," klinkt het in de faculteitsraad. Bestuurslid Hamers knikt: "De staf zal buiten de geijkte paden moeten treden."

De raad oordeelt positief. Het uiteindelijke voorstel komt eind dit jaar terug op de agenda. De nieuwe opleiding met de werktitel Nieuw Nederlands Recht start in september 2020. Een jaar later wordt een nieuw curriculum voor de bacheloropleiding European Law School ingevoerd.

Wendy Degens

De grote verbouwing

De vloer – die door de jaren heen van donkerbruin naar bijna wit is uitgebeten – gaat eruit en de moeilijk schoon te houden bar wordt vervangen door een studentproof versie. Het interieur van studentencafé De Boschpoort gaat op de schop. Carnavalsdinsdag beginnen de werkzaamheden en op maandag 18 maart hoopt het bestuur de zaak feestelijk te heropenen.

Twee disputen – Que Pasa en Prometheus – runnen het café aan de Boschstraat 64. Ze betrokken het pand in 2010. "Het ziet er niet meer uit zoals toen", zegt Paul Verburg, voorzitter van De Boschpoort. "Onze gasten zijn niet alledaags", lacht secretaris Thomas Adams. "Het zijn studenten; er wordt veel gedronken. Dat is goed voor de omzet, maar mensen gaan ook wat ruwer om met de kroeg."

Verburg: "Tijdens de onderhandelingen over een nieuw contract met onze brouwer kwam een verbouwing ter sprake. Zij zien potentie op de lange termijn. De ledenaantallen van de disputen die hier borrelen groeien, het is vaak heel druk. Ze wilden erin investeren."

En dus komt er een nieuwe vloer en wordt de bar verder de kroeg ingetrokken. "Nu is het met drie tappers wat krap", vertelt Verburg. Ook verdwijnt de glazen wand achter de bar. "Die is moeilijk schoon te houden. Als de

Bestuursleden Paul Verburg (links) en Thomas Adams in de Boschpoort voor de verbouwing Foto: Loraine Bodewes

glazen die erop staan zijn gespoeld, ontstaat er een waterlaagje wat weer voor schimmel zorgt." Na sluitingstijd (2 uur), poetsen de barmannen grondig de hele kroeg. "Daar zijn we nu een uur mee bezig, dan is het na drieën voordat je zelf de stad in kunt." Als het goed is, wordt dat een stuk makkelijker. De bar krijgt een simpeler ontwerp – minder richeltjes en hoekjes – en de nieuwe vloer is van pvc. "Maar wel met een houtachtige look", zegt Adams. Om zo zuinig mogelijk met het gegeven

geld om te gaan, doen de studenten ook veel zelf. "We hebben ons heel goed voorbereid", zegt Adams. "Zelf een plan opgesteld – we hebben geen aannemer – en een strak schema gemaakt voor alle vaklui die langskomen. We gaan zelf de oude bar slopen, onder toezicht van iemand met kennis van zaken, en de muren verven. De mensen van de brouwerij zorgen voor technische ondersteuning bij het plaatsen van de tappunten." Van de huisbaas hebben de studenten – van wie een deel boven

de kroeg woont – de verzekering gekregen dat ze voorlopig het pand niet uit hoeven.

Op 18 maart gaat De Boschpoort weer open. "Met champagne, een rode loper en een lintje dat we gaan doorknippen", zegt Verburg. De disputen hebben dan maar één vaste borrelavond hoeven missen. Adams grinnikt. "De week van de 18e zijn we elke dag open, dus dat compenseert vast."

Cleo Freriks

De productieve uren

Het werk van de universitaire onderzoeker bestaat zeker niet alleen uit onderzoeksactiviteiten. De kunst is hoe je tussen onderwijstaken en andere bezigheden door de geschikte setting voor onderzoeks- en schrijfwerk weet te creëren. Belangrijk daarvoor is vooral rust aan je kop, en ook rust in je kop. Schrijven is een creatief proces, en dus moet je rustig kunnen nadenken. Ik ken veel collega's die in de loop van hun onderzoekscarrière handige oplossingen en trucs hebben gevonden om tot schrijven te komen. Afleiding is je grootste

vijand: ik herinner me uit mijn promotieperiode een collega die huilend vertelde dat ze alweer een dag kostbare proefschrifttijd had verspild aan het stoffen en boenen van alle

plinten thuis. Als je een poetsfreak bent, is thuiswerken vaak niet de beste oplossing. Ik geniet altijd van verhalen over hoe grote schrijvers dat aanpakken. Routine en voorspelbaarheid – je zou het ook saaiheid kunnen noemen – blijkt belangrijk. Sommigen hebben een strikt regime: elke dag van 9.00 tot 13.00 schrijven, wat er ook gebeurt. Anderen stellen een norm voor de output: er moeten hoe dan ook twee pagina's per dag worden geproduceerd. Dat die dan de volgende dag weer moeten worden herschreven is niet erg, als er maar weer twee nieuwe bijkomen. Veel schrijvers zoeken het ook in de fysieke omstandigheden: een bepaald soort pen en papier, altijd gezeten aan het lievelingsbureau bij het raam, en werken in totale stilte of juist met de pianoconcerten van Chopin; iedereen heeft zijn routines.

Recent las ik over Robert Caro, de biograaf

van Lyndon B. Johnson, die alleen kan werken gezeten in een driedelig pak achter zijn bureau. Een beetje beschaamd denk ik aan de trainingsbroek en dikke huissokken die deel zijn van mijn routine. Daar hoort verder bij: steeds dezelfde Spotify-afspeellijst op de speaker (zodat elke noot in m'n onderbewustzijn is verankerd), sloten thee, geen koekjes (want die worden gedachteloos weggekauwd) en dit alles dan enkel tussen 16.00 en 20.00 uur. Dat zijn de productieve uren. Vóór die tijd doe ik ook nuttige dingen, maar pas rond 16.00 uur wil het schrijven vloten: dat is de biologische klok, neem ik aan. Of simpelweg schuldgevoel over die lange aanloop, dat kan ook.

Klaartje Peters, bijzonder hoogleraar lokaal en regionaal bestuur

Deze column is geschreven op persoonlijke titel

Health promotion research with an iPhone

Imagine you, a researcher, are given a bag of money, unlimited time and personnel. What research would you do? Professor Rik Crutzen would like to know more about the mindset of people who follow an exercise programme. One that is based on data collected on mobile phones.

In Rik Crutzen's scientific habitat, Health Promotion, most studies serve concrete applications. To make people quit smoking, drink less, exercise more, eat less fat, you name it. That is also where most of the subsidies end up. That's fine, says Crutzen, but also allocate funds to raising the level of theoretical work. What happens in people's heads when they follow a diet plan or an exercise programme? What are the difficult moments? Why do some people give up? Why, on the other hand, do others soar? "The mindset is important too,

"People who are intrinsically motivated to exercise, keep it up for a longer period"

because it lies at the basis of behaviour." Another characteristic of health promotion is that most researchers work with questionnaires. "If you want to know how much people exercise, you ask them. But for a long time now, this has not been the only method of measuring. The fact that we all have phones in our pockets these days increases the possibilities tremendously and provides a wealth of information. Every mobile phone has a pedometer, which is becoming increasingly more accurate. A GPS, so that you can find out where someone is exercising at any particular time. There are also apps with advanced

sensor technology, which track whether the owner of the phone is sitting or standing." That information is worth its weight in gold. "At the moment, test subjects following an exercise programme complete a questionnaire once every so many weeks. They report their physical condition, perseverance, et cetera. "Those are just random indications. We would like to follow the whole process on a daily basis, which is very easy these days. Within the project, objective digital data would be combined with short questionnaires that appear on your display, say three times a day." Crutzen would need three hundred test subjects for his 'dream study', who would send all their exercise data to the UM. "This would then be analysed, with special attention for the high and the low values, for those moments that people give up or spring into action. You would need data scientists, using artificial intelligence to search for patterns in the mountain of information." It is a known fact that people who are intrinsically motivated to exercise, keep it up for a longer period. "At the beginning, this is certainly not always the case. External pressure is often a reason to make a start. But along the way, some become inspired to continue and others don't. Why causes that? That is a very important question." It doesn't just increase the knowledge about the mindset, says Crutzen, but it also clears the way for applications. "It may become easier to get diabetic patients to exercise. Or keep heart patients from smoking. Every target group has its own highs and lows. Medication may play a role in the case of diabetics, fatigue for people who have been cured of cancer."

Maurice Timmermans

 Nederlandse versie op www.observantonline.nl
Check the website for an overview of this series

Wishful Thinking

Rik Crutzen Photo: Joey Roberts

First edition Ask the Scientist

On plants and cancer, healthy eating and the nerve system of a caterpillar

A more interactive programme with input from the audience – that's the aim of Studium Generale's new segment: Ask the Scientist. Over the past few months, people could send in their burning questions about life, the world, the universe. Last Tuesday, three scientists answered a selection of them in the Auditorium on the Minderbroedersberg.

Evolution biologist Roy Erkens kicked off the night by giving a twenty-minute lecture on the differences between animals and plants and when they first occurred in evolution. The question was introduced by the person (a teacher at the Language Centre) who sent it in, who said that knowing all life on earth originally came from the oceans, she started wondering: do we share a common ancestor with plants?

Indeed, we do, says Erkens. It's an organism that developed into two major directions: plants and animals and fungi. One got their energy from sunlight – photosynthesis – the other from eating plants or each other. "These are two different strategies of living. Plants compete with each other for light, animals for food. This meant that plants could stay in one spot; they didn't need to move to catch the light, especially on early Earth, which was quite empty. Animals had to move around, so they did."

Their different evolutionary routes, adapting to their environment as they moved on, gave plants and animals different bodies (plants are made of wood, animals of bones, plants only have three different kinds of cells but can combine them in various ways, we have many different cells – kidney cells, heart cells, brain cells, etc.) and a different role in the ecosystem.

After the talk, there is room for questions such as 'Can plants get cancer?' "They do, but it doesn't affect them like it affects us. They can easily shed body parts – such as leaves or branches – and because they have no circulation system that moves cells around, it can't spread."

Break the habit

It's time to move over to the next guest of the evening: professor of Health Promotion Stef Kremers. He explains how you can effectively motivate people to change their eating habits. First of all, Kremers would like to emphasize

Scientists are trying to build a soft robot that moves like a caterpillar Photo: Pixabay

that it's not easy to eat healthily. "We are surrounded by triggers for unhealthy eating. There is a theory that we start each day with a barrel of mental energy. The later in the day, the emptier the barrel is, the more difficult we find it to make choices, and the more likely we are to give in to temptation."

If you want to encourage someone to eat healthier, don't tell him or her what to do, Kremers says. Focus on intrinsic rather than extrinsic motivation. "Talk to someone, find out what works for them. Set achievable goals. If somebody eats five hamburgers a week, the step to no hamburgers ever again is too big. Decide together on small changes they can make in their behaviour. And show them how to celebrate successes. Help them recognize that they are feeling better because of the changes they made."

When asked what he would prioritise if he wanted to change the eating habits of a whole population, Kremers says: "Use pricing strategies. The prices of fruit and vegetables

should decrease and those of unhealthy snacks should increase. Also, focus on the new generation. Children mimic what they see around them. That's how obesity goes from one generation to another. We have to help parents raise their children in a healthy way."

Not so perfect nature

Kremers gives the microphone to Linnea van Griethuijsen, lecturer at the Maastricht Science Programme, who will tackle the last question: How are scientists using nature's 'technology' to solve problems in the human world?

Scientists do often look at nature for inspiration, says Van Griethuijsen. She gives some examples: a sharkskin-inspired swimsuit that makes it easier to move through water. And the project she worked on herself: building a soft robot by looking at caterpillars. How do they move and can their nervous system teach us something about how to control

such a robot?

But one thing is important to keep in mind, says Van Griethuijsen. "Nature is not perfect. Take photosynthesis. It's incredibly inefficient; plants don't absorb the full wave of light. They only take up 1 per cent of sunlight energy, whereas solar panels take up 15-20 per cent. Evolutional change is slow and gradual. An organism's environment may have changed. Once on an evolutionary route, you are stuck – you can still adapt, but you have to work with what you have." What about Darwin then? Survival of the fittest, of the best? Roy Erkens chimes in: "The best compared to the rest, not the best possible. Besides, evolution is always a trade-off; one gain means another loss."

Cleo Freriks

The next Ask the Scientist will be on Tuesday, 2 May. Questions can be submitted to sg-mail@maastrichtuniversity.nl

Laptop and Lattes

In almost any coffee shop you set foot into, you see someone crammed behind a laptop or stack of papers getting some work done. Why are people choosing to work in cafés these days? Is it just the hip thing to do? Fact is that technology has made the current working generation a lot more mobile. As most jobs don't require much more than a plug and a wifi connection, a café beats your average cubicle and watery office coffee any day. Perhaps Starbucks first started this whole

trend. The founder, Howard Schulz, originally intended to emulate the sense of community he felt while visiting Italian cafés on a European holiday. However, nowadays

Starbucks has morphed more into an extension of the workplace. Some of its newer franchises even offer conference rooms! However, there is also evidence out there that the background hum of a coffee shop can boost creativity. Maybe it's the chatter, the grinding of the beans and your standard indie playlist which help entrepreneurs conjure up their next big idea. Trying to capitalize on these findings, a company called Coffitivity has even started selling playlists of typical café background noises. *Morning Murmur*, *University Undertones* and *Paris Paradise* are just a few of their tracks. The relationship between coffee shops and creativity has been brewing for quite a while. In fact, at the time of their inception, back in 17th and 18th century, the London coffeehouses became popular alternatives to

alehouses and were home to sober, invigorating conversations about novel ideas, culture or the day's news. Certain historians even credit these café gatherings and conversations with propelling Europe into the Enlightenment.

The big difference between those old-time coffeehouses and those of the now: as opposed to hearing and discussing the latest gossip or event from your right-hand neighbor you often absorb it from the screen in front of you. Luckily, several coffee places have taken a stand with designated "laptop free zones", and have managed to preserve some room for offline conversations.

Nina Schröder, master student Health Food Innovation Management

This column reflects the personal views of the author

(Wo)man
at work:
Swapper
at
Swapfiets

Photo: Loraine Bodewes

“Some are unfamiliar with the concept of a coaster brake”

Luc Joosten (22, fourth-year student of Medicine) works on average 100 hours per month, earning €10.59 net per hour

“Luc is still out doing a swap”, says manager Inge Lodewijkx in the Swapfiets shop (Stationsstraat). Doing a swap means exchanging a broken bicycle with the distinctive blue front tyre for a working one. This is part of the service Swapfiets subscribers receive. If anything happens to the bicycle you rent from the company for 12 (student rate) or 15 euros per month, you’re provided with a working one within 24 hours or the bicycle is repaired on the spot. To achieve this, so-called swappers drive around Maastricht with a few bicycles mounted on the roof racks of their cars and repair kits in the boots.

One of those swappers is med student Luc Joosten, who pulls up on the pavement ten minutes later. “That’s one of the advantages: we can park just about anywhere.” After the *Observant* reporter gets into the car, he taps his work phone. “Everything’s on here. My next appointment is at the Hotel Management School. Almost everyone there rides a Swapfiets bike. The same goes for the Guesthouse.” The subscription, which can be cancelled with one month’s notice, has proved very conve-

nient for exchange students who are only staying in Maastricht for a short time. By now, there are 3300 Swapfiets bicycles in the city. Joosten does a swap every thirty minutes, he explains while driving to the neighbourhood Limmel. “Appointments are scheduled by the head office. Sometimes there’s time left to go back to the shop or the repair shop, to have a cup of coffee or lend a helping hand. I have a lot of freedom: as long as I do my swaps, it’s fine. I like that. And I enjoy the fact that most of our customers are students as well; it means we immediately have something in common.” After pulling into the lot behind the Hotel Management School, Joosten calls the customer. They’re on their way. In the meantime, Joosten gets a bicycle off the roof rack. “When you start out as a swapper, the head repairman teaches you how to carry out a number of simple repairs at the repair shop. Like how to replace a broken light, or a flat tyre – I always have a few spare ones lying in the backseat. But I can’t fix broken gears or gear shifters on the spot. In that case, we exchange the bike for a working one.”

In this case, the front rack of the bike has come loose. “How did this happen?” asks Joosten. “A friend borrowed it and gave it back to me like this. I don’t understand how he managed to do it either.” “Yep, that’ll do it”, says Joosten. It generally doesn’t matter how a bike broke down, he explains later. “Only if a customer is truly negligent and goes through multiple bikes in a matter of months we might consider terminating their subscription. The most common problem is an opened or stolen valve. The bikes themselves rarely get stolen, by the way. They’re too easily identifiable. Thieves would have to replace the front tyre and paint over the frame. It’s too much trouble for them.” His next customer is receiving a bicycle for the very first time. Joosten sets his saddle height for him and explains how the locks work. Each Swapfiets bicycle comes with a wheel lock and a chain lock. “If your bike gets stolen, you pay 40 euros. If it turns out you didn’t use the chain lock, you pay 100 euros. If you can’t hand over a key at all, you have to pay the full price of 350 euros.”

The customer tries out the bicycle, asks Joosten to lower the seat a little more and signs for delivery. Helping new customers sometimes takes Joosten a little longer. “Sometimes international students are a little insecure because they’re not good at cycling. The coaster brake in particular is an unfamiliar concept to them. Not everyone wants help; sometimes I can later tell by the look of their bike they crashed straight away.”

Joosten has two back-to-back shifts today: 7.30 AM to 5.00 PM. He has one last appointment before his break. It’s a simple job; the customer’s key has broken off and Joosten is bringing them a replacement. He enters the location into the navigation system – “just the house number, I know my way around all of Maastricht by now” – and then he’s off again in his little car.

Cleo Freriks

Nederlandse versie op
www.observantonline.nl

Check the website for an overview of this series

Eating with Eichholtz

Two Japanese students at the Friday fish market

At the Friday fish market Photo: Loraine Bodewes

The cornerstone of the Friday market in Maastricht is the fish market. It's a Catholic tradition to eat in moderation on the day of the week on which Jesus was crucified. In practice, this meant people ate fish on Fridays instead of meat – if they could afford to do so, that is. As a result, the demand for fish in the Catholic south of the Netherlands was highest on Fridays. The effects of this can be seen in Maastricht to this day: while there aren't many fish shops in the city, there's a great fish market every Friday. I go there to buy fresh fish almost every week.

The best way to evaluate fish quality is to smell and taste it when it's raw. The cuisine with the richest raw fish tradition, of course, is Japanese cuisine. Fortunately, there are at UM. I found two of them who were willing to try the fish sold on the Friday market with me: Yu Yamamoto and Hayashi Hayashi. Yu is currently pursuing a master's degree in Psychology (FPN) and Hayashi is enrolled in the bachelor's programme European Studies (FASoS). Both students have international backgrounds.

Yu has studied and worked in the Middle East and Australia, and Hayashi spent a large part of his life in the Philippines, where his mother ran a Japanese restaurant. He often went with her to the market to buy fresh fish. Here in the Netherlands, Yu and Hayashi rarely eat salmon, shrimp or mackerel, for example, as our supermarket fish isn't fresh enough for them. Neither has been to the Friday fish market before and both are pleasantly surprised by the variety of fish on offer. But is the fish fresh enough?

Gezonde Apotheek and Bep & Co

The two largest market stalls selling fresh fish are the Gezonde Apotheek (literally "Healthy Pharmacy") and Bep & Co. I know people who are loyal customers at Bep, but I myself never go there. I'm a regular at the Apotheek. Together with Yu and Hayashi, I'll find out whether my preference is based on prejudice or fact.

To determine the freshness of the fish, Yu and

Hayashi first inspect the eyes: bright means fresh, cloudy means less fresh. Then, they peer into the gills. The insides should be pink-red, a shade of red that slowly fades to greyish or brown as the fish loses freshness. Of course, none of this information is very useful if you're buying a fillet. To determine the freshness of a fillet, Yu and Habashi press down on the flesh with the blunt side of a knife to test its resistance: bouncing back is good. Naturally, there's also a great deal of looking and smelling involved. The required degree of freshness varies according to the intended purpose of the fish. Fish for sashimi (thinly sliced, raw fish) should basically still be alive; fish for baking or cooking requires less of a critical eye.

Doesn't smell fishy

At both stalls, we start by trying out salmon and Atlantic cod. Bep & Co sells very fresh salmon that doesn't smell fishy, bounces back and is beautifully marbled. It tastes very fatty, as salmon should. This salmon is fresh enough to be used for sashimi. The salmon sold by the Apotheek is slightly less fresh. It's soft, not very bouncy and a little sticky. It doesn't smell, though, and it tastes fine. This salmon is excellent for cooking or baking.

Cod is never eaten raw in Japan. It's white fish and not very fatty, which means it's less interesting to be eaten raw and unprepared. My guests associate cod with winter, as it's the main ingredient in the winter dish *nabe*: Japanese soup with dashi, napa cabbage and daikon. As with the salmon, the cod sold by the Apotheek is slightly less fresh than the cod sold by Bep & Co, but both are fine for use in *nabe* or some other hot dish.

Tuna and mackerel

Bep & Co sells almost exclusively fillets. They sell tuna fillets specifically meant to be used for sashimi. I think the tuna looks fantastic, but my Japanese guests spot a few dried-out edges and aren't very happy about the degree of resistance of its flesh. It also smells too fishy and it's a little too sticky. In short, it's a beautiful piece of tuna for grilling, but it isn't fresh enough to be used for sashimi.

The Gezonde Apotheek offers a wide variety of whole fish. We buy a fresh mackerel. My guests take their time to admire it: this mackerel vastly outperforms the ones sold in Japan. The eyes and gills look perfect. In Japan, a fish like this would be grilled in its entirety – and eaten for breakfast! Here in the Netherlands, Hayashi professionally cuts a fillet from the mackerel to taste it raw. It's delicious. This is without a doubt the best fish we've tasted all morning. It has a beautiful, subtle taste – fatty, but not as dominant as the fattiness of the salmon – and a perfect mouthfeel.

After this morning of tasting fish, it's still not clear which of the two stalls is the best one. It seems as though Bep sells better fillets and the Apotheek sells better whole fish, as well as a wider variety of fish. In any case, the Maastricht fish market has found two new fans in Yu and Hayashi.

Piet Eichholtz

In this series Professor Piet Eichholtz (Professor of Finance at the School of Business and Economics) trawls the streets of Maastricht in search of good food with a student or colleague and reports on his findings here.

Nederlandse versie op
www.observantonline.nl

Zeg nu zelf: een oorlogsgebied ren je liever uit dan in. Filosoof Marieke Hopman ziet dat toch iets anders. Ze bracht een aantal weken door in de Centraal Afrikaanse Republiek, het armste land ter wereld dat zo instabiel is als een kaartenhuis. Ze heeft er voor haar leven gevreesd, maar zette door. “Wat stelt mijn opoffering voor, wetende wat die mensen daar iedere dag meemaken? Er is zoveel te winnen.” Binnenkort promoveert ze op haar onderzoek naar de rechten van kinderen, met case studies in de Centraal Afrikaanse Republiek, de Turkse Republiek Noord-Cyprus en Nederland.

Maastrichtse onderzoekers in (post)conflictgebieden

“Ik heb geen oog dichtgedaan”

Tekst: Wendy Degens
Foto: Loraine Bodewes

“Hij zei iets in de trant van: dom, gevaarlijk, dat ik dat als student deed!” Marieke Hopman bracht tijdens haar masterstudie filosofie een paar weken in Rwanda door voor een onderzoek naar kindsoldaten. Het was niet de minste die haar onderne-

ming achteraf onverantwoord vond: Patrick Cammaert, een Nederlandse generaal die een aantal VN-vredesmissies heeft geleid in Afrikaanse landen als Ethiopië, Eritrea en Congo. Hem hoeft je niets te vertellen over conflictgebieden en alle geweld dat daarbij komt kijken. Hopman sprak hem over haar onderzoek in Rwanda na haar terugkomst. “Hij werd echt een beetje boos.” Nu, bijna zes jaar later, is Hopman heel wat ervaringen rijker.

Haar keuze voor Rwanda was naïef, geeft ze toe. “Ik studeerde filosofie in Amsterdam. Wisten mijn docenten veel, zij dachten waarschijnlijk: ‘Leuk, laat die meid maar gaan’. Rwanda scheen het meest veilige Afrikaanse land te zijn met een goede infrastructuur. Ideaal voor mijn onderzoek, dacht ik. Het was er ook niet eens zo onveilig. Het was vooral mijn onderwerp dat nogal wat teweegbracht. Eenmaal daar merkte ik hoe beladen het was.”

op de luchthaven bij de hoofdstad Bangui in de Centraal Afrikaanse Republiek (CAR) waar ze voor haar promotieonderzoek een aantal weken zou neerstrijken – dat was in 2016. Reizen naar de CAR wordt al jaren afgeraden, er geldt code rood. “De situatie is zeer gespannen en niet stabiel. Er komen berovingen, ontvoeringen, verkrachtingen en doodslag voor”, schrijft het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken op zijn website. “Er is geen Nederlandse ambassade.” Zelfs veel niet-gouvernementele organisaties hebben het land verlaten, aldus het ministerie.

Het land werd in 1960 onafhankelijk van Frankrijk, maar wat volgde was een spiraal van ellende. Nog steeds vinden er regelmatig gevechten plaats tussen rebelligroeperingen. “Het is een vergeten land, de situatie is schrijnend. Ik had na mijn ervaringen in Rwanda besloten dat ik verder onderzoek wilde doen naar kinderrechten en het liefste in een oorlogsgebied. Ik was jong, dacht: ‘Nu kan het nog.’ Ik wilde ook ervaren wat het is om daar te zijn. Van Afghanistan heeft iedereen gehoord, maar wie kent de CAR?”

“Ik was via sociale media in contact gekomen met een Vlaamse priester. Hij deed er missiewerk voor een stichting. Hij zou me komen ophalen van het vliegveld bij Bangui, maar was het vergeten. Dus vroeg ik aan een jongen, in het Frans, of ik zijn telefoon mocht lenen. De mijne deed het niet. Tja, ik moest er het beste van maken. Er stond geen vliegtuig klaar om me mee terug te nemen.” Hopman belde alsnog met haar kennis; even later werd ze opgepikt.

Praten als Brugman

Ook haar promotoren hadden zo hun bedenkingen. “Toen de Verenigde Naties verklaarden dat er in de CAR sprake was van een genocide, moest ik maar eens langskomen.” René de Groot, emeritus-professor internationaal privaatrecht, en Rianne Letschert, rector van de Universiteit Maastricht en hoogleraar victimologie – en heel wat gewend wat veldonderzoek in conflictgebieden betreft – vroegen zich af of het verantwoord was, of ik het wel zeker wist. “Ik heb moeten praten als Brugman. Ik zei: ‘Het is geen genocide. De VN wil meer aandacht voor de situatie in de CAR, dit is hun strategie. Door mijn contacten met de mensen daar wist ik dat het anders zat.’”

Die contacten waren overigens niet eens zo makkelijk te leggen, vertelt Hopman. “Het is lastig om een visum te krijgen, je moet alle hotelreserveringen rond hebben voor aankomst. Maar ja, hoe doe je dat als internet en telefoon niet werken?”

In het Afrikaanse land reisde Hopman rond in het kielzog van de Vlaamse priester en zijn gezelschap. “Zij hadden een chauffeur, ik sliep waar zij sliepen en zij vonden het ook wel leuk. De priester was blij dat er eindelijk iemand Nederlands sprak”, lacht ze. Ze bezocht er vluchtelingenkampen, sprak, danste en speelde er met kinderen. “Ze zorgden dat ik even alle nare dingen vergat.” Ze interviewde onderwijzers, bezocht klaslokalen. De spanningen waren constant merkbaar.

“Overall liepen mensen rond met geweren.” Het gevaar kwam wel heel dichtbij toen ze op een plek logeerde in Kaga Bando, een gebied waar twee gewelddadige rebelligroeperingen tegen elkaar vechten. Ze overnachtte in een opvangkamp in de lokale kerk. “Aan de ene kant van de brug stond een groep met wapens. Aan de andere kant ook. Die brug werd wel bewaakt door de Verenigde Naties, maar ik was bang dat die rebellen elk moment zouden binnenvallen. Ik heb geen oog dichtgedaan, dacht: ‘Dit maken ze hier iedere dag mee, er is altijd angst. Die mensen zitten in de wachttruimte van het leven.’ Later, toen Hopman was vertrokken, zijn het kamp en

een deel van het dorp in brand gestoken. Tientallen mensen stierven of raakten gewond.

Veiligheidstraining

Het was in datzelfde jaar, in Maastricht tijdens de opening van het Academisch Jaar. Hopman maakte als nieuwe promovendus van de rechten-faculteit kennis met Nick Bos, vicevoorzitter van het college van bestuur. “Ik ging Rianne gedag zeggen. Ik was net terug van mijn eerste bezoek aan de CAR en vertelde erover. Nick: ‘Naar de CAR? Maar dat mag helemaal niet.’ De universiteit liet niemand naar code rood-landen reizen. Ik dacht: ‘O jee, wat heb ik nu weer gezegd.’ Mijn reis was er min of meer tussendoor geglipt, hoewel ik wel officieel toestemming had van de faculteit – ik had in de zomer de overstap gemaakt van Tilburg naar Maastricht. Toen ik later dat jaar terugging naar de CAR was het beleid van de UM aangepast.” Mede door de inspanningen van rector Letschert. Zij had notabene zelf een reis op de planning naar ‘rood’ land Congo. De nieuwe regel houdt in dat stafleden die willen afreizen zelf mogen oordelen, maar dat promovendi gemotiveerd, en gezien door de decaan en de promotor, een verzoek moeten indienen bij het college van bestuur.

“Journalisten kunnen via de Nederlandse Vereniging van Journalisten een veiligheidstraining volgen voordat ze afreizen naar risicogebieden. Je leert er hoe te handelen in gevaarlijke situaties, wat te doen als je bijvoorbeeld ontvoerd wordt. Toen ik naar de CAR ging, had ik heel weinig geld [haar promotieproject betaalt ze uit haar eigen opgerichte kinderrechtenonderzoeksfonds, red.]. Zo’n training was veel te duur. Maar ik had ‘m graag gehad, je staat toch iets steviger. Ook bij terugkomst had ik behoefte om over mijn ervaringen te praten. Een aantal gesprekken met een psycholoog vind ik geen overbodige luxe. Maar zover zijn universiteiten nog niet.”

Waarschijnlijk tot grote opluchting van de faculteit en het college van bestuur liet ze het oorlogsgeweld achter zich. Voor haar volgende casus vertrok ze naar de Turkse Republiek Noord-Cyprus, het noordelijke deel van Cyprus. De internationale gemeenschap ziet het als bezet grondgebied sinds de Turken er in 1974 binnenvielen. Turkije is dan ook het enige land dat de onafhankelijkheid van de TRNC erkent. Internationale verdragen of rechten zijn er niet geldig. Voor de TRNC gelden geen reisrestricties. Hopman nam zelfs een paar studenten uit het Marble-programma van de UM mee. “Er komt nooit iemand! Dat is juist de reden dat ik ernaartoe wilde”, zegt Hopman. Toen ze afgelopen najaar met haar onderzoeksresultaten onder de arm terugging, werd ze onthaald als een “held. Zo was het ook in de CAR. Eindelijk was er iemand die zich interesseerde voor hun situatie, die zich hun lot aantrekt. En dat is precies wat mij het meest voldoening geeft, je loopt niet weg met je data, maar je geeft iets terug.”

Een tijdje na het interview komt er een e-mail binnen van Hopman: “We hebben te horen gekregen dat onze beursaanvraag is gehonoreerd. Dus er komt weer onderzoek aan in interessante gebieden.”

Onderzoeksfinancier NWO besloot 500 duizend euro te spenderen aan het project over de ontwikkeling van kinderrechten in (politieke) conflictgebieden. Welke dat zijn, blijft geheim “in verband met de veiligheid”. Samen met Fons Coomans, bijzonder hoogleraar UNESCO *chair in Human Rights and Peace*, gaat Hopman per land de rechten voor kinderen onderzoeken en hoe die hun leven beïnvloeden. Er wordt daarbij samengewerkt met niet-gouvernementele organisaties.

Voetbalbekerverzameling

In Rwanda vond in 1994 een genocide plaats: in drie maanden tijd vermoordden extremistische Hutu's honderdduizenden Tutsi's en gematigde Hutu's. Die geweldsuitbarsting leidde op zijn beurt tot een langslpend conflict in buurland Congo waar ook Rwanda bij betrokken was.

Hopman: “Zowat alle partijen in Rwanda hebben kindsoldaten ingezet. Ontsnappen uit de jungle is bijna onmogelijk, maar degenen die het redden, worden opgevangen in kampen: getraumatiseerd, zonder ouders, zonder scholing, sommigen weten niet eens hoe oud ze zijn.

“Ik had het meest luxe visum, wat betekende dat ik de langst mogelijke termijn in Rwanda mocht blijven, maar eenmaal daar kreeg ik geen toestemming voor mijn onderzoek.” Jan Pronk, oud-minister voor Ontwikkelingssamenwerking en in die hoedanigheid betrokken bij de gebeurtenissen in Centraal-Afrika in de jaren negentig, had Hopman nog een handje geholpen door een brief te schrijven aan de Rwandese overheid. Tevergeefs. “Ik had een speciaal stempel nodig. Elke dag ging ik naar zo'n bureautje in Kigali, zat ik weer in de wachtkamer. Ze waren ‘ermee bezig’, maar het was me duidelijk dat ze niets aan het doen waren.” Dus trok Hopman haar eigen plan, dan maar zonder toestemming. “Teruggaan naar Nederland was geen optie.” Met vriendelijkheid kwam ze vervolgens een heel eind. “Zelfs als dat betekent dat je een halfuur over de voetbalbekerverzameling van een hoge pief moet praten”, lacht ze. Zo kreeg ze het voor elkaar om een opvangkamp voor kindsoldaten te mogen bezoeken in Musanze, in het noordwesten van Rwanda. “Ik interviewde een paar kinderen, op vrijwillige basis natuurlijk. Hier had ik het idee dat ik echt iets nuttigs kon doen als onderzoeker.”

Code rood

“Het voelt alsof je op een duikplank staat”, vertelt Hopman. “Je bent helemaal omhooggeklommen en dan spring je. Op hoop van zegen.” Je hebt soms geen keuze, wil ze maar zeggen. Ze denkt aan haar aankomst

Vijf portretten

De reisadviezenlijst van het ministerie van Buitenlandse Zaken is er niet voor niets. Landen met code rood zijn levensgevaarlijk en met code oranje wordt reizen sterk afgeraden. Toeristen zullen zich er niet laten zien. Onderzoekers daarentegen hebben andere redenen om een door een oorlog of rellen geteisterd land op te zoeken. De Universiteit Maastricht telt niet heel veel van die waaghalzen, maar ze zijn er wel. In elk geval vijf en allemaal vrouwen. Om de zoveel weken verschijnt een portret in de krant.

1 Rianne Letschert (1976), jurist en victimoloog, rector van de Universiteit Maastricht

2 Eleonora Nillesen (1975), hoogleraar public policy and development per 1 februari), School of Governance/UNU-Merit

3 Marieke Hopman (1988), rechtsfilosoof, doet promotieonderzoek naar kinderrechten onder de werktitel looking at law through children's eyes

4 Charlotte Müller (1992), doet promotieonderzoek in de migratiegroep van UNU-Merit, werkt aan het project Connecting Diaspora for Development

5 Geraldine Beaujean (1967), directeur SHE Collaborates, School of Health Professions Education FHML

Hoe zwaar weegt wetenschappelijke integriteit bij de Universiteit Maastricht?

Foto: archief Marianne van Ooyen-Houben

Prof. Frans Leeuw heeft als directeur van het WODC de beginselen van wetenschappelijke integriteit onvoldoende gerespecteerd. Toch mag hij bij de UM hoogleraar blijven. Dat is een verkeerd signaal aan studenten, vindt Marianne van Ooyen-Houben, de klokkenluider die de hele WODC-affaire aanzwengelde.

Observant heeft een aantal keren bericht over de problemen met de wetenschappelijke integriteit bij het WODC, het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. *Nieuwsuur* bracht in december 2017 naar buiten dat drugsonderzoeken van het WODC politiek beïnvloed werden door beleidsafdelingen van het ministerie. Minister Grapperhaus stelde naar aanleiding hiervan drie onderzoekscommissies in onder leiding van de heren Verhulp, Overgaauw en Hertogh. Na het eerste rapport, in juni 2018, moest de directeur van het WODC, die er 15 jaar lang de scepter zwaaide, opstappen. De kwestie is voor de Universiteit Maastricht van belang omdat deze directeur hier ook deeltijdhoogleraar is in Recht, openbaar bestuur en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Het universiteitsbestuur heeft vorige week besloten dat de betreffende hoogleraar mag

blijven. Ik las dat de rector met hem heeft gesproken en de conclusie heeft getrokken dat er geen aanleiding is om stappen te ondernemen. Ook heeft de hoogleraar gezegd dat hij zich in Maastricht altijd integer heeft gedragen.

Ik ben de klokkenluider in deze zaak. Ik heb veel ervaring met beleidsonderzoek, als onderzoeker en docent, onder andere enige tijd als UHD bij de UM. Ik geef hier nog steeds een gastcollege over beleidsevaluatie. Onderzoekscommissie Hertogh heeft in januari 2019 helemaal bevestigd wat ik signaleerde: beleid en onderzoek zijn bij het WODC te veel met elkaar vervlochten en er bestaan structurele tekortkomingen in de onafhankelijkheid.

Niet alleen in mijn drugsonderzoeken, maar ook in ander onderzoek - bijvoorbeeld naar de griffierechten burgerlijke zaken en de opsporing van terroristische misdrijven - oefenden beleidsambtenaren oneigenlijke druk uit op de WODC-onderzoekers. De directeur/hoogleraar schaarde zich actief achter die ambtenaren of liet toe dat die zijn onderzoekers onder druk zetten (Hertogh, p. 10, 100-102, 109). Hoeveel voorvallen onder de radar van de commissies zijn gebleven weet niemand. Ik ken er een paar. En onlangs werd door de pers het WODC-onderzoek naar de MH-17 boven water gehaald. Ook daar was druk uitgeoefend om het rapport aan te passen.

Als ik zie wat de drie onderzoekscommissies hebben gerapporteerd, ben ik werkelijk verwonderd over het besluit van de UM. Eerder al, in november, viel mij op dat prof. Hans Nelen, een oud-WODC-collega en net als de betrokken hoogleraar werkzaam bij de rechtenfaculteit, er na het rapport van Overgaauw als de kippen bij was om de zaak in een blog van de UM af te doen als 'een storm in een glas water'.

Dat een directeur, die dus ook hoogleraar is, er niet voor terugdeinst te sjoemelen met de aanbestedingsprocedure voor wetenschappelijk onderzoek (Verhulp, p. 25, 26), vindt het universiteitsbestuur dat op zichzelf al niet ernstig genoeg?

Dat zo iemand bevindingen in een weten-

schappelijk goedgekeurd rapport laat afzakken als beleidsmakers laten weten dat al te kritische bevindingen niet gewenst zijn (Verhulp, p. 19; Hertogh, p. 104, 105), vindt de UM dat niet ernstig? Mij vroeg hij zelfs eerst (mondeling) om een kritische conclusie helemaal te verwijderen. Hij sneed ook in een onderzoeksoptzet en handelde daarmee tégen de door hemzelf gepredikte professionele wetenschappelijke standaard en vóór de lijn die beleidsambtenaren wilden (Verhulp, p. 17; Overgaauw, p. 73). Dat hij de open discussie met wetenschappers, die in 'begeleidingscommissies' de kwaliteit van WODC-onderzoeken bewaken, omzeilt en die commissies buiten spel zet of laat zetten (Hertogh, p. 97, 101, 105), vindt de UM dat niet ernstig?

En mag hij de publicatie van wetenschappelijk onderzoek uitstellen, tegen de regels, omdat beleidsambtenaren dat willen (Hertogh, p. 102, 105)?

Als een directeur van een wetenschappelijk instituut zich achter beleid schaarde, zeer nauw met beleidsambtenaren samenwerkt, vertrouwelijk met ze overlegt, en vervolgens stelling neemt tegen zijn eigen onderzoekers, die de wetenschappelijke integriteit vooropstellen (Hertogh, p. 93, 94, 99, 100, 123), waar blijven we dan met onze wetenschappelijke waarheidsvinding? Hij zegde de beleidsafdeling zelfs toe maatregelen te nemen tegen zijn eigen onderzoeker.

In plaats van een open gesprek over de integriteitskwesties kregen 'ongehoorzame' onderzoekers te maken met negatieve bejegening en intimidatie (ik kreeg te horen dat ik op mijn tellen moest passen; anderen wees hij op de uitgang). Sowieso kon je er als medewerker maar beter voor zorgen dat je

niet in ongenade viel (Verhulp, p. 53). Ik heb diverse collega's aangeslagen, overspannen of depressief zien eindigen. Bij de vertrouwenspersoon lagen de nodige klachten over bejegening.

Hertogh concludeert dat de leiding van het WODC onvoldoende heeft gezorgd voor een werkomgeving met waarborgen voor verantwoorde onderzoekspraktijken, waarbinnen alle onderzoekers zich veilig voelen en hun onderzoek onafhankelijk kunnen uitvoeren (p. 11). Een directeur is daar wel eindverantwoordelijk voor.

Natúúrlijk moeten beleidsambtenaren kunnen meepraten over een onderzoek op hun terrein. Maar de methode, de resultaten en conclusies mogen ze niet sturen. Daarin moeten ze de professionaliteit van de onderzoeker respecteren. Van een directeur zou je verwachten dat die een barrière opwerpt tegen sturing door beleidsafdelingen en zijn onderzoekers steunt in hun wetenschappelijke integriteit. Het tegendeel was het geval. Ik heb onlangs naar aanleiding van deze zaak een gesprek gehad met minister Grapperhaus. Hij bleek zeer goed op de hoogte. Hij is zelf deeltijdhoogleraar geweest aan de Universiteit Maastricht en hij vindt de situatie bij het WODC dermate ernstig dat hij ingrijpende maatregelen neemt. Hij gaat bijvoorbeeld niet alleen een nieuwe directeur aanstellen, maar ook extra functionarissen die de onafhankelijkheid bewaken. De onafhankelijkheid gaat hij juridisch beter verankeren. Het WODC wordt buiten het ministerie gehuisvest om de onacceptabele vermenging van beleid en onderzoek tegen te gaan. En het WODC moet zich aan richtlijnen voor onafhankelijkheid gaan houden. In tegenstelling tot de minister vindt het universiteitsbestuur het blijkbaar allemaal niet zo ernstig. Het besluit van de UM is in mijn optiek slecht voor het imago van de universiteit als wetenschappelijk integer instituut. Het geeft een heel verkeerd signaal aan studenten, die in hun toekomstige werk wellicht ook geconfronteerd worden met dit soort situaties.

Dr. Marianne van Ooyen-Houben

In Memoriam Daniele Crivellaro

We have received sad news that our student Daniele Crivellaro passed away on 20th February, aged 22.

Daniele came to Maastricht to join the BA European Studies programme at FASoS three years ago. Being passionate about history, politics and Europe, he instantly knew it was the right choice for him. In class, Daniele did not let himself or his classmates get away with an easy answer. Without dominating, he stimulated everyone to think critically, using his talent to do so very kind-heartedly. His friends remember Daniele as a wonderful person with a rich sense of humour. He loved arts,

music and movies and was always eager to share his enthusiasm with others.

Daniele deeply enjoyed his internship in the European Parliament. He felt it enabled him to understand how the EU really works. His colleagues there spoke warmly of him, praising his team work and willingness to help co-workers. He especially enjoyed drafting speeches, and once said "words cannot express how satisfying it was to assist with the Proposal for establishing a Space Programme ... knowing that, in my own small way, I had contributed to the project." His death came as a great shock to his colleagues.

A place of remembrance has been dedicated to Daniele in room 0.002 Grote Gracht

80-82, with a book of condolences that we hope will provide a place of reflection for those who need it.

Students and staff of Fasos

If you need support as a result of Daniele's demise, FASoS staff and the student psychologists at Student Services are there to help you. Please do not hesitate to contact Pia Harbers (student adviser) via +31 43 3884983 or the secretariat of student guidance at the SSC via +31 43 3885212. You can also contact the Student Chaplaincy at InnBetween (+31 43 3885310 or petra.kormendy@maastrichtuniversity.nl).

“Het gaat echt over de toekomst van de Nederlandse wetenschap”

Op 15 maart demonstreert WOinActie – de protestbeweging die opkomt voor de belangen van het universitair onderwijs en onderzoek – op het Malieveld in Den Haag tegen de bezuinigingen op onderwijs. Maar het draait niet alleen om centen, zeggen hoogleraren Renée van de Vall en Harro van Lente, vertegenwoordigers van WOinActie aan de Universiteit Maastricht.

Foto: Kim Pieper

Foto: archief Harro van Lente

Van de basisschool tot de universiteit: het Nederlandse onderwijs pleit over twee weken voor meer investeringen in onderwijs. Actiegroep WOinActie doet dit dus voor de universiteiten. Sinds 2000 is het aantal studenten toegenomen met 68 procent, maar de rijksbijdrage per student is 25 procent lager, klinkt het op de site van WOinActie. De actiegroep eist daarom dat er in 2019 geen extra bezuinigingen komen van 19 miljoen voor het hoger onderwijs en dat de geplande ‘doelmatigheidskorting’ (structureel 183 miljoen minder dan nu) wordt teruggedraaid. Bovenal moet de rijksbijdrage terug naar het niveau van 2000: dat was destijds 1,15 miljard per jaar meer. Alle bezuinigingen betekenen dat er al een aantal jaren onderzoekstijd wordt gebruikt voor onderwijs, zeggen Van de Vall en Van Lente. De gemiddelde medewerker doet onderzoek in de avond of het weekend. Van Lente: “Het is volkomen normaal dat wij overwerken: mijn werkweek is minimaal vijftig uur. Dat doen we graag, uit liefde voor de wetenschap.” “Maar op de lange termijn is dit niet houdbaar”, voegt Van de Vall daaraan toe. “Extra geld zal op korte termijn wat adem-

ruimte geven”, zegt Van de Vall. Een deel van de onderwijsuren kan dan worden overgenomen, maar er is meer nodig dan geld. De twee hoogleraren pleiten voor een cultuurverandering in de academische wereld. Het systeem vertoont barsten, zo lijkt het. Steeds minder geld betekent namelijk ook dat universiteiten en onderzoekers steeds afhankelijker zijn geworden van de zogenoemde tweede geldstroom: die komt hoofdzakelijk van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Dat systeem is erg competitief, “doorgeschoten competitief” volgens de hoogleraren. Van Lente: “Een voorstel schrijven voor zo’n subsidie kost veel tijd en slechts 10 tot 15 procent wordt gehonoreerd. Daarnaast is een afwijzing ontzettend demotiverend.”

“De eisen van subsidiegevers zijn vaak heel specifiek”, zegt Van Lente. “Als je van ‘potje naar potje’ gaat, raakt de rode draad in je onderzoek kwijt.”

Dan is er nog het veelvoud aan tijdelijke arbeidscontracten. Van de Vall: “Er is veel onzekerheid. Het wordt steeds moeilijker om jonge mensen te vinden die aan de universiteit willen werken. Het gaat echt over de toekomst van de Nederlandse wetenschap.”

Niet alleen in onderzoeksland, ook aan de UM is er steeds meer mis met de cultuur, zeggen de onderzoekers. Van Lente: “Er is in de afgelopen jaren een controlecultuur ontstaan; de UM ontsnapt daar niet aan. Er zijn steeds meer onzinnige kleine dingetjes bijgekomen. Bijvoorbeeld het nieuwe taalbeleid. Ik geef al jaren in het Engels les en ik moet nu plots een taaltoets maken. Dat voelt als wantrouwen; een ondergraving van onze professionaliteit. Of al die aandacht voor de manier van toetsing. We moeten ons voortdurend verantwoorden. Ik

weet heus wel of een student iets doorheeft of niet. Die kleine dingen kosten allemaal ontzettend veel tijd.”

Wat er dan precies moet veranderen? Er is volgens de hoogleraren niet één maatregel die dit verhelpt, het grijpt in elkaar. Van de Vall: “Het is een lastige kluit omdat de universiteit uit zoveel verschillende groepen bestaat: het college van bestuur, hoogleraren, promovendi, studenten et cetera. Daarnaast hebben we te maken met externe partijen als de overheid, de EU en onderwijsinstellingen. Iedereen heeft eigen belangen, dat maakt het moeilijk.” Om over oplossingen te sparren is er op 14 maart, een dag voor de staking, om 10.00 uur in de

Foto: archief Renée van de Vall

Turnzaal bij Fasos een symposium. Van de Vall, die dit samen met de universiteitsraad organiseert: “Onder anderen rector Rianne Letschert, Fasos-decaan Sophie Vanhoonacker, Ceren Pekdemir, universitair docent en vertegenwoordiger van de Vakbond voor de Wetenschap en Ahmad Rifai, een student van Novum hebben al toegezegd dat ze komen spreken.”

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Het is moeilijk om ruzie met mij te krijgen. Ja, ik vraag me altijd af of het de strijd waard is als iemand zich toch niet laat overtuigen. Ik laat mijn mening horen, ga een stevige discussie aan, maar ik laat het niet tot ruzie komen. Ik word ook niet snel boos.

Ik kijk met plezier terug op de middelbare school. Heel erg, het was een fijne tijd. Je had nog helemaal geen verantwoordelijkheid en alle vrijheid om lekker met je vriendinnen af te spreken. Ik mis het hockeyen. Ik trainde twee keer in de week en op zondag wedstrijd. Toen iedereen ergens anders ging studeren, is het team uit elkaar gevallen. Op een gegeven moment heeft het geen prioriteit meer.

Typisch Tamar? Dat iedereen mijn naam altijd verkeerd uitsprekt, haha. Het is Tamar, niet Tamàr. En dat ik heel snel ben. Ik ben als eerste klaar met eten, als eerste klaar om te gaan, als eerste klaar met de toets. Dat heb ik van mijn moeder. Eigenlijk is dat helemaal niet leuk, ik moet altijd op iedereen wachten.

Mijn hond heet... Cleo. Ze is een wit boomertje, heel lief. We hebben haar nu drie jaar. Mijn vader was als enige er tegen. Hij gaf alleen toe als hij haar nooit hoefde uit te laten. Nu ik op kamers woon, laat ik haar ook niet meer zo vaak uit. Ik mis haar heel erg, in het weekend wil ik dan extra met haar spelen, maar ze gaat liever op haar kussen liggen pitten.

Ik ben een keukenprinses. Ik kook iedere dag en best lekker, op zich. Vroeger was ik altijd aan het bakken; worteltaart, rijstevlaai. Dat vind ik wel jammer aan op jezelf wonen. Ik ga niet voor mezelf een cake bakken. Nu probeer ik het in de weekenden te doen. Dan ga ik altijd terug naar huis. Voor mijn vriend, die nog bij zijn ouders woont in Heeze – mijn ouders wonen in Geldrop. Maar ook voor mijn ouders en broertjes en mijn werk. Dat heb ik bewust daar gezocht, ik wist dat ik toch terug zou gaan in het weekend. Ik werk in een verzorgingshuis en help de ouderen met wassen, steunkousen aantrekken, dat soort dingen. Ik vind het echt heel erg leuk. Ze zijn zo lief en dankbaar, dan smelt je helemaal. Inmiddels kennen ze me ook en zijn ze geïnteresseerd in wat er in mijn leven gebeurt.

Grootste angst? Horrorfilms. Dat vind ik heel erg, daar ga ik in bed over nadenken en dan kan ik niet slapen. Ik kijk ze ook nooit, maar op school deden we dat wel eens met de klas.

Wat wil je nooit meer meemaken? Ik heb helemaal geen erge dingen meegemaakt, ik ben een echte geluksvogel. Daar denk ik wel vaker over na. Je hoort zo vaak om je heen van ouders die gaan scheiden of mensen die ziek worden. Natuurlijk is er wel iets niet leuk, maar ik mag echt niet klagen. Wat heb ik nou meegemaakt? Mijn arm een keer gebroken, nou poeh, poeh.

De dokter moet het goede voorbeeld geven. Vind ik wel. Kijk, privé doe je maar wat je wilt, maar ik vind niet dat je in

Tamar Gootzen (18, Leiden) * In het dagelijks leven: tweedejaars geneeskunde * Woont in Maastricht * Burgerlijke staat: een relatie, sinds drie jaar

Foto: Loraine Bodewes

“
Ik ben heel snel.
Eigenlijk is dat niet
leuk; ik moet altijd op
iedereen wachten
”

je witte jas een sigaret kunt gaan roken en dan weer stinkend naar de rook mensen kunt gaan vertellen dat ze gezonder moeten leven. Dan neemt niemand je toch serieus? En een glas wijn is prima, maar dronken worden in het openbaar vind ik ook niet kunnen voor een arts. Of dat ook voor geneeskundestudenten geldt? [Grinnikt] Die zijn nog geen echte artsen hè.

Favoriete schrijver? Jojo Moyes. Eigenlijk niets speciaals, maar ik vind het mooi. Ik moet er altijd van huilen.

Moelijk aan de liefde. Als je zo jong bij elkaar komt – ik was 15 toen we wat kregen – zit je al ergens aan vast. Je wilt het idee hebben dat de hele wereld voor je openligt, maar je houdt in je toekomstplannen rekening met elkaar. Het is het waard, anders had ik het wel uitgemaakt, maar je bent toch iets minder vrij. Ik vind het ook heel waardevol dat ik nu op mezelf woon. Ik had verwacht dat ik heimwee zou hebben, maar ik vind het heerlijk om op de bank te ploffen en een avond voor mezelf te hebben. Geen verantwoording af te hoeven leggen, eten wanneer ik zin heb, naar bed gaan wanneer ik dat wil. Ik ben erachter gekomen dat ik heel goed ben in alleen zijn.

Ik ben trots op... mezelf, dat ik geneeskunde studeer en het

goed gaat. Ik werk er hard voor.

Waar twijfel je aan? Iedereen is zo bezig met het opbouwen van een cv, soms vraag ik me af of ik meer moet doen. Maar ik doe al veel. Gaat één extra ding nu echt het verschil maken? Nee, dat denk ik niet. Dus kies ik ervoor alleen die dingen te doen die ik leuk vind.

Grootste ergernis? Slome mensen. Behalve op mijn werk. Daar ben ik erop ingesteld. Daarbij, die mensen kunnen er niets aan doen en ze doen hun best. Ergens anders had ik dan gedacht: ik had in dit half uur nog zoveel andere dingen kunnen doen, maar bij de ouderen vind ik het niet erg.

Het belangrijkste dat je tot nu toe geleerd hebt. Vergelijk jezelf niet met anderen. Er zijn er altijd die beter zijn dan jij, je kunt je beter op jezelf focussen. Vroeger wilde ik graag de beste zijn, het perfect doen. Maar perfectie bestaat niet en de beste zijn kost heel veel moeite en levert meestal niets op. Nu denk ik: ik ga mijn best doen en goed is goed genoeg.

Cleo Freriks

Eerdere afleveringen op www.observantonline.nl

Film: Minding The Gap

Opgroeien in de Rust Belt

Still uit *Minding The Gap*

Het verhaal: Bing, Zack en Keire groeien op in Rockford, Illinois, in het hart van de Amerikaanse Rust Belt. Wie hier geboren wordt, wacht een armoedig bestaan. De middelbare schoolvrienden vinden een uitlaatklep in het skaten, waarbij al hun avonturen door Bing gefilmd worden. Zijn opnamen beslaan een periode van twaalf jaar; een tijdsspanne waarbinnen de jongens met veel vallen en opstaan volwassen worden, inclusief klotebaantjes en babies. Eenmaal volwassen dwingt een choquerende onthulling van Bing zijn vrienden om de balans op te maken van hun eigen leven.

Op je skateboard naar de bioscoop:

• Afgelopen weekend ging *Free Solo* met de Oscar voor beste documentaire strijken. Een mooie keuze, maar uw recensent had liever het eveneens genomineerde *Minding The Gap* met

de 34,3 centimeter hoge naakte ridder (jaja, u leest het goed: Oscar is een naakte ridder) naar huis zien gaan. Dat zou dan al de 52e onderscheiding voor deze documentaire zijn geweest, die vorig jaar tijdens het Sundance Film Festival in première ging en daar de Speciale Juryprijs won.

• Twee films over skateboarding maken misschien nog geen trend, maar het is wel opvallend hoe fraai deze documentaire aansluit op het vorige week verschenen *Mid90s*, het charmante regiedebuut van acteur Jonah Hill. Beide films zijn aanraders, maar de skatescènes in *Minding The Gap* zijn beter. Het energieke skateboardballet van regisseur Bing Liu weet perfect het gelukzalige gevoel van vrijheid en avontuur te vangen dat Bing en zijn vrienden moeten hebben ervaren toen ze met hun skateboards over de straten van Rockford zweefden.

Tegelijkertijd vormen die skatescènes niet meer dan het decor voor het verhaal dat de filmmaker écht wil vertellen: een relaas over persoonlijke trauma's, opgroeien zonder rolmodel, disfunctionele gezinnen, geïnstitutionaliseerd racisme en economisch verval. Zo heeft het onvergetelijke *Hoop Dreams* (1994) van Steve James – over twee Afro-Amerikaanse tieners die met basketbal aan hun kansarme omgeving trachten te ontgroeien – een waardige opvolger gekregen.

• Je kunt niet anders dan Zack en Keire in je hart sluiten. Jongens zijn het, maar aardige jongens. De filosofisch angehauchte Zack kan met zijn charme niet verhullen dat hij een pad van zelfdestructie heeft gekozen, terwijl de met een aanstekelijke lach gezegende Keire – de enige Afro-Amerikaanse jongen in de witte skatersgemeenschap – worstelt met de vroege

dood van zijn vader.

• *This device cures heartache*, valt op Keire's skateboard te lezen. Maar *Minding The Gap* bakt geen zoete broodjes: het leven zal voor deze jongens moeilijk blijven en het is de vraag of ze zich ooit aan de vicieuze cirkel van huiselijk geweld en armoede kunnen ontworstelen. Desondanks gaat van deze fenomenale film een overweldigend gevoel van loutering en troost uit.

Het salomonsoordeel: Een hartverscheurende, hyperintieme coming-of-age film over jongens die tegen wil en dank volwassen worden.

Mark Vluggen

Mark Vluggen is senior docent bij SBE en hoofdredacteur bij *Lumière*

Bombardement Nijmegen valt in niet bij Slag om Arnhem

Vorige week verbaasde ik mij over mijn onkunde aangaande het bombardement op de binnenstad van Nijmegen op 22 februari 1944. Een tragische gebeurtenis die een grote herdenking heeft gekregen op 22 februari 2019. Vijfenzeventig jaar later. In 1944 vonden rond 800 inwoners de dood, duizenden raakten gewond, de schade was groot. De nood aan huizen heeft meer dan een generatie geduurd. Eenzelfde uitkomst had het bombardement op Rotterdam op 14 mei 1940 dat leidde tot capitulatie van Nederland voor de overmacht aan Duits geweld. Het wonderlijke is dat de brand van Rotterdam opvallend aanwezig is in het collectieve geheugen van Nederland, en de brand van Nijmegen opvallend afwezig. Hoe kan dat verklaard worden? Tot zover kwam ik vorige keer.

De aanval op Rotterdam wordt, zeker in een land zonder oorlogservaring, gezien als een Duitse misdaad: het bombarderen van open steden. Een paar jaar daarvoor was dat begonnen met het onverhoeds door Duitse vliegtuigen vernietigen van de stad Guernica tijdens de Spaanse burgeroorlog. Toen

Laurenskerk in Rotterdam na bombardement van mei 1940 Foto: Wikipedia

Nijmegen werd aangevallen was men gewond geraakt aan deze manier van oorlogsvoeren. Alle partijen gebruikten dit strijdmiddel in de Tweede Wereldoorlog. Tot het bittere einde in augustus 1945, toen de eerste atoombom-

men vielen op Hiroshima en Nagasaki. Het bijzondere aan de bommen op Nijmegen is dat zij door uit Duitsland terugkerende Amerikaanse bommenwerpers zijn afgeworpen. Vorige week ging ik ervan uit dat de vliegers wellicht dachten dat zij het restant van hun bommen op een Duitse stad gooiden. Tijdens een radioprogramma begreep ik van een Nederlandse deskundige dat de luchtmacht wel degelijk doelen buiten Duitsland mocht bombarderen zolang de vernietiging van die doelen de Duitse vijand schade zou toebrengen. Waarschijnlijk dacht men het stationsgebied van Nijmegen te treffen. Zoals vaker in WO II was er nog niet de precisie van het bombarderen zoals die anno 2019 bestaat. In dat geval is de aanval op de binnenstad van Nijmegen geen domme vergissing. Geen geval van *friendly fire*, maar van *collateral damage*, slecht te vermijden onbedoelde gevolgen van de oorlogsvoering.

Zo werd tijdens en na de oorlog het bombardement van Nijmegen onderdeel van de oorlog. De stad kwam later in het jaar in zijn geheel in de frontlinie te liggen. Oorzaak

daarvan is een reeks gebeurtenissen die wel in het collectieve geheugen een plaats kregen: de slag om Arnhem ofwel *Operation Market Garden*. Het gebrekkige succes daarvan leidde tot grote verliezen aan mensen en tot schade waarvan Nijmegen slechts een onderdeel vormde.

Foto: Loraine Bodewes

Hans Philipsen

Hans Philipsen is oud-rector van de UM

colofon

Redactieadres

St. Servaasklooster 32

Postbus 616

6200 MD Maastricht

(volg routebordjes)

T 043 - 38 85 390

E observant@maastrichtuniversity.nl

W www.observantonline.nl

Stichtingsbestuur

Harald Merckelbach (vz), Sandra Daas,

Catharien Kerkman, Bettina Geiling,

Christoph Rausch

Redactieraad

Piet Eichholtz (vz), Birsan Erdogan, Silvia

Evers, Stephanie Meeuwissen, Thomas

Vaessen, George Vogelaar

Redactie

Riki Janssen

(hoofdredacteur) 043 - 38 85 384

Wendy Degens 043 - 38 85 382

Cleo Freriks 043 - 38 85 386

Yuri Meesen 043 - 38 85 385

Maurice Timmermans 043 - 38 85 381

Redactie-assistent

Marion Janssens 043 - 38 85 390

Aan dit nummer werkten verder mee:

Cato Boeschoten, Wammes Bos, Klaartje Peters,

Hans Philipsen, Nina Schröder, Mark Vluggen

Fotografie

Lorraine Bodewes, Joey Roberts

Illustraties/Opmaak/Basisontwerp

Simone Golob, www.sgiv.nl

Vertalingen

o.a. door B. Wall & P. Nekeman, Maud

Bovelander

Druk

Janssen/Pers Gennep

Mededelingen

Voor het inleveren van mededelingen zie

www.observantonline.nl/Mededelingen

of www.observantonline.nl/English/Announcements

Advertenties

Voor regionale en interne adverteerders:

Marion Janssens, 043 - 38 85 390,

marion.janssens@maastrichtuniversity.nl

Voor overige adverteerders:

Bureau Van Vliet, 023 - 57 14 745,

m.dewit@bureauvanvliet.com

Internet: www.bureauvanvliet.com

(Voor Paarltsjes zie info bij Paarltsjes)

Abonnementen

Observant wordt gratis verspreid op

de universiteit en op diverse locaties in

Maastricht.

Belangstellenden kunnen Observant

thuisgestuurd krijgen voor € 37,00 per

academisch jaar.

HOP

Observant is aangesloten bij het

Hoger Onderwijs Persbureau

© Stichting Observant

Niets uit deze uitgave mag zonder

voorafgaande schriftelijke toestemming van de

hoofdredacteur geheel of gedeeltelijk worden

overgenomen

Voor hetzelfde geld staan de paarltsjes

iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

paarltsjes

DO YOU NEED A PLACE TO STAY IN

MAASTRICHT FOR 1 OR 2 NIGHTS

A WEEK? B&B PRIVATE BEDROOM,

BATHROOM, TOILET 0651409867

Te koop in Gronsveld half-vrijst. Woning.

Bouwjaar 1977 Woonopp. 110m2 Inhoud

360m3 Perceel 246m2. Vraagprijs €259000.

Contact: huisgronsveld@ziggo.nl

HORECAKANJERS GEZOCHT OP

GOLFBAAN HET RIJK VAN MARGRA-

TEN. BEN JIJ DE PERSOON MET DE

JUISTE DRIVE?

EMAIL GENERALMANAGER@GOLF

BAANHETRIJKVANMARGRATEN.NL

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8-10

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 325 19 78

Paarltsjes

Per letter, leesteken of spatie een apart hokje gebruiken. Regels volschrijven tot het einde. Voor langere teksten geldt het advertentietarief. Inleveren bij de redactie kan maandag tot en met donderdag van 09.00 tot 17.00 uur / contant betalen. Bezoekadres: loop de Minderbroedersberg omhoog, vóór de ingang van nummer 4 rechts af en loop het appartementencomplex (rode baksteen) binnen. Volg de bordjes naar de 2e verdieping. Digitaal inleveren kan ook, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paarltsjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paarltsjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paarltsjes te weigeren.

_____ € 3,00

_____ € 4,00

_____ € 5,00

_____ € 6,00

_____ € 7,00

_____ € 8,00

SUMMER SCHOOL

Opmerkingen
van eerdere
cursisten:

'veel meer
zelfvertrouwen'
'leuke en veilige sfeer,
veel geleerd'
'weet nu wat ik wil:
schrijven'

JOURNALISTIEK EN EFFECTIEF SCHRIJVEN

Wil je beter leren schrijven? Ingewikkelde materie toegankelijk maken voor een breed publiek? Of kennismaken met de journalistiek? Kom naar de Maastricht Summerschool 'Journalistiek en effectief schrijven'.

In acht sessies, verspreid over twee weken (maandag t/m donderdag), worden de onderwerpen pers- en nieuwsbericht, interview, reportage, column, wetenschapsjournalistiek en schrijven voor een website uitgebreid behandeld. Deelnemers gaan iedere dag zelf aan de slag met het schrijven van artikelen en krijgen in kleine groepen feedback van professionele journalisten. Een mooie inleiding in de journalistiek en effectief schrijven.

Wanneer:

5 tot en met 15 augustus 2019

Prijs: €800

Meer informatie:

riki.janssen@maastrichtuniversity.nl

Inschrijven (tot 15 juli):

www.maastrichtuniversity.nl/education/contract/maastricht-summer-school/courses-curriculum

De mededelingen van de universiteit, faculteiten, servicecentra en studentenorganisaties zijn te vinden op www.observantonline.nl

The announcements of the university, faculties, service centres and student organisations can be found on www.observantonline.nl

A LIFE CHANGING EXPERIENCE

Doe mee en schrijf je in:
opgevenisgeenoptie.nl

PARTNER VAN

agenda academische zittingen Aula Minderbroederberg 4-6

28-02, 14.00 uur: dhr. Kars M.A.G. Mennens, MSc.	22-03, 12.00 uur: mw.dr.s. Evelyn Smit
28-02, 16.00 uur: dhr. Tiuri van Rossum, MSc.	22-03, 14.00 uur: mw. Lotte Berk, MSc.
08-03, 16.00 uur: mw. Floor B. Moes, MA.	22-03, 16.30 uur: Inauguratie prof.dr. Marta Pertegás
13-03, 12.00 uur: dhr. Salih Çevikarslan, MA.	27-03, 10.00 uur: dhr. Wondimagegn Mesfin Tesfaye, MSc.
13-03, 16.00 uur: mw. Emmy Ruiten, MA.	27-03, 12.00 uur: dhr. Ibrahima Sory Kaba, MSc.
14-03, 12.00 uur: mw. Judith Nalukwago, MSc.	27-03, 14.00 uur: dhr. Zhenglong Sun, MSc.
15-03, 10.00 uur: mw.dr.s. Christina Giannakou	27-03, 16.00 uur: dhr. Shiji Ding
15-03, 12.00 uur: dhr. Shashwat Khare, MSc.	28-03, 14.00 uur: mw. Wei Zhao, MSc.
15-03, 14.00 uur: mw. Bianca T.A. de Greef, MSc.	28-03, 16.00 uur: mw. Kelly Reumkens, MSc.
15-03, 16.30 uur: Afscheidscollege Prof.dr. N. Schaper	29-03, 10.00 uur: dhr. Sebastian X. Espinosa Velasco, LL.M.
20-03, 12.00 uur: dhr. Jens H. van Dalfsen, MSc.	29-03, 12.00 uur: dhr.dr.s. Peter T. Kruythoff
21-03, 12.00 uur: dhr. Andrew M. Holwerda, MSc.	29-03, 14.00 uur: dhr. Niek Zonnebeld, MSc.
21-03, 16.30 uur: Inauguratie mw. Professor Lisa Coussens – TEFAP Leerstoel	29-03, 16.30 uur: Inauguratie prof.dr. Peter Peters
22-03, 10.00 uur: mw. Valerie M. Montpellier, MSc.	

Interne vacatures

- **Administratief medewerker(ster)**, SBE, 19 uur
Vacaturenummer: AT2018.224
- **Digital Communications Editor** at UMIO, SBE, 30.4 hours
Vacancy number: AT2019.019
- **Secretaris Examencommissie**, SBE, 22.8 uur
Vacaturenummer: AT2019.058
- **Technician on glaucoma drug development**, FHML/School for Mental Health and Life Sciences, 36-40 hours
Vacancy number: AT2019.059
- **Postdoc** sought in biomedical engineering for a project on engineering osteochondral interface, FHML, 36-40 hours
Vacancy number: AT2019.060
- **Professor in regenerative medicine**, FHML, 36-40 hours
Vacancy number: AT2019.061
- **Technical support engineer**, FPN, 40 hours
Vacancy number: AT2019.062
- **Assistant Professor/ Universitair Docent**, Department of Health Services Research, FHML, 38 hours
Vacancy number: AT2019.063
- **Financial Consultant**, Finance, 38 uur
Vacaturenummer: AT2019.064
- **Netwerkcoördinator** Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid-Limburg, 32 uur
Vacaturenummer: AT2019.066
- **Secretarieel/Administratieve ondersteuning**, FdR, 19-22.8 uur
Vacaturenummer: AT2019.067
- **Secretaresse**, FPN, 32 uur
Vacaturenummer: AT2019.068
- **Secretary (Secretaris)** of the Faculty Board, SBE, 30.4-38 hours
Vacancy number: AT2019.069

Voor uitgebreide informatie, raadpleeg de website www.maastrichtuniversity.nl. Klik op de link "Werken bij de UM" en vervolgens op "Vacatures". Schriftelijke sollicitaties o.v.v. vacaturenummer op brief en envelop (of elektronisch solliciteren via de vacaturewebsite) richten aan de afdeling HRM van de betreffende faculteit of beheerseenheid (Postbus 616, 6200 MD Maastricht).

www.maastrichtuniversity.nl

cato

Helpen

“Toch stom hè, hoe nutteloos je je dan voelt op zo’n dag als vandaag”, zegt ze. Het is vrijdagavond en we hebben net de vader van een goede vriendin begraven. Het was een prachtige uitvaart vol lofzang, wilde rozen, gepaste humor, ontroerende muziek en meer mensen dan stoelen. Het meisje met wie ik spreek heeft haar rechterbeen op een stoel gelegd. “Verbrand tijdens het koken.” Ik probeer me voor te stellen hoe dat precies gegaan is.

“En met nutteloos bedoel ik... Kijk, ik ken de familie nog niet zo lang, dus alles waarmee ik probeer te helpen – kaarsjes aandoen, rouwkaarten schrijven, schoonmaken – voelt gewoon een beetje ongepast. Alsof ik, als nieuweling, eigenlijk niet degene ben die dat zou moeten doen.” Ik knik, en bedenk dat ik hetzelfde voel. Ik heb de overleden vader van onze gezamenlijke vriendin nooit ontmoet, maar toch had zij gevraagd of een studiegenoot en ik haar ouderlijk huis vanochtend receptie-klaar konden te maken. We kregen een huissleutel, een pinpas, en het volle vertrouwen dat wij onze weg wel zouden vinden.

Studiegenoot en ik waren naar de supermarkt gelopen en hadden flessen drank en fris ingeslagen, die we denderend mee terug sleepten in de geleende blauwe winkelmandjes. Stiekem hoopten we dat een passant zou zeggen “zo, feestje vanavond dames?”, en dat we dan met een strak gezicht konden zeggen “nee, een begrafenis”.

Eenmaal in het huis hadden we het gevoel dat we hielpen, maar toch leek het alsof we net niet helemaal op het goede moment op de goede plaats waren. De familie maakte zich alvast op voor vertrek naar de begraafplaats, en ik stond toch zeker zeven keer flink in de weg. Ook was ik van weinig nut toen de prachtige weduwe, gehuld in haar oude trouwjurk – inmiddels met stropdas van manlief erin verweven – mij vroeg om een aantal artikelen in haar handtas te stoppen. Ik had geen idee waar ik haar bankpas, lippenstift en leesbril vandaan moest halen, en stond hulpeloos in de gang terwijl zij haar haren deed.

Maar misschien is het allemaal toch niet zo nutteloos als ik denk. Ik voel mijn telefoon trillen en het is een berichtje van mijn huisgenoot: “Bedenk maar goed dat je aanwezigheid het grootste is dat je voor je vriendin kan doen vandaag!” Vervolgens kijk ik naar mijn vriendin aan de andere kant van de tafel. Ze glimlacht. “Fijn dat je er bij was, Cato.”

Cato Boeschoten

“We zien onszelf niet als huwelijksbureau”

Praeses Studentengolfvereniging

Saskia Marks (“niet met een x alsjeblieft!”) (19), derdejaars European Law School, is voorzitter van Studenten Golf Vereniging Maastricht

Aantal actieve leden: 27

Betekenis SGVM: “Dat is evident.”

versus Praeses Equinox

Maud Stoop (20), tweedejaars geneeskunde, is voorzitter van M.D.D. Equinox (Circumflex)

Aantal actieve leden: 29

Betekenis Equinox: “Twee keer per jaar is de nacht even lang als de dag. Dan lijken ze dus op elkaar. Wij zijn een eenheid maar toch heel verschillend. Snapt u het?”

Saskia, waarom gaat een meisje zo’n eh... ouwemenssport doen?

Marks: “Haha, ja, dat is het clichébeeld, golf, dat is een oude rijke man, met een gele broek of zo. Wij willen het juist uit die sfeer halen, willen dat studenten het meer gaan doen. Ik ben begonnen toen ik 15 was, mijn moeder nam me mee naar een golfjeugdles, in Antwerpen, ik ben daar opgegroeid. Ik was toen al gestopt met hockey, daar lag niet echt mijn talent, het lopen ging, de techniek minder. En ja, nu doe ik dus een hele technische sport.”

Stoop: “Ik heb ook gehockeyd, vanaf mijn zesde, zevende al, mijn hele jeugd tot ik naar Maastricht kwam. Het is echt mijn sport.”

Marks: “Waarom ben je dan niet bij MSHC gegaan?” Dat is de studentenhockeyclub dus.

Stoop: “Tja, heb ik over nagedacht, maar als ik het doe wil ik het goed doen, dan speel je dus op zondag en dan wilde ik ook naar huis, naar Breda.”

En een andere sport?

Stoop: “Hmmm, niet echt, ik had me ingeschreven bij de sportschool, maar ik kon me er niet voor motiveren, dus dat heb ik weer afgezegd. Nu probeer ik hard te lopen...”

Marks: “Wat goed!”

Ze zegt ‘probéér’ hè...

Stoop: “Haha ja, ik doe het inderdaad bijna niet. Soms met mijn vriend, maar ik vind het niet leuk, ik vind het eenzaam, je hebt geen doel. Competitie met anderen, dat doe ik graag, niet met mezelf.”

Marks: “Bij golf kun je wel tegen jezelf spelen, ik doe dat om te trainen. Maar met anderen is het leuker. Het is wel mijn sport voor het leven geworden. Ik fitness ernaast want fysiek is golfen minder zwaar, hoewel je toch zes kilometer loopt met 18 holes. Mentaal kan het wel zwaar zijn. Ik heb ook andere dingen gedaan hoor, atletiek, zwemmen, zeilen...”

Stoop mijmert: “Atletiek, dat lijkt me wel wat, rondjes lopen tegen tien anderen, hartstikke leuk.”

Nou zeg, je vindt veel leuk, en je doet het allemaal niet.

Stoop: “Ja, dat klopt! Ik heb wel een keertje met mijn broertje leren kitesurfen, heel leuk, maar in Nederland mag je dat niet overal doen en je hebt een diploma nodig. Ook dat is er nog niet van gekomen, haha.”

Even iets over haar dispuut. Equinox zegt op haar site dat het “het meest uitdagende

damesdispuut bij Circumflex” is.

Wat is dat? Diepe decolletés?

Stoop: “Néé! Helemaal niet! Het is vooral: niks is gek, je wordt bij ons niet snel veroordeeld, we stimuleren elkaar, er zijn oudere leden die tijdens hun coschappen bij geneeskunde al stukken gepubliceerd hebben bijvoorbeeld, we doen ook aan ‘vrije ontwikkelingsavonden’, zo noemen we dat, een avond mediteren, of salsa, of een lezing over Cuba waar iemand is geweest. Dat bedoelen we met uitdagend. Ik vind het belangrijk om wat meer diepgang in een dispuut te hebben; van die meidendisputen met schreeuwers, overheersende types, daar heb ik niks mee.”

En een gemengd dispuut? Dat hoefde voor haar niet zo nodig. “Daar kunnen relaties ontstaan en dan krijg je toch een andere *vibe*.” Stoop ontmoette haar vriend toen die in het bestuur van CF zat. Ook hij is lid van een dispuut, “hij leidt hetzelfde leven als ik, veel verplichtingen, ja.”

Marks: “Maar die snapt de situatie dan wel.”

Golf, dat is gemengd. Hoe staat het daar met de liefde?

Marks: “Daar mag ik niks over zeggen! Goed, er is wel één koppel ontstaan, dat is verder geen probleem. Maar we zien onszelf niet als huwelijksbureau. Wat ik wel leuk vind is dat je mensen uit andere faculteiten treft. Dus dat verbreedt de markt wel. Ja, gemixt is leuk, wij hebben 17 mannen, tien vrouwen. Mijn twee andere bestuursleden zijn mannen, Joost en Roderick.”

Stoop proest het uit: “Roderick? Heet-ie zo?”

Marks: “Ja, ken jij er ook één?”

Stoop: “Nee, haha, ik moet lachen omdat Roderick zo’n kakkersnaam is! Echt iets voor golf!”

Marks blijft er stoïcijns onder: “O, maar ik ken dat kakkersyndroom helemaal niet, ik ben in Vlaanderen opgegroeid en Roderick is Nederlands maar die is weer opgegroeid in Duitsland. Een kakker? Ik zal het hem eens vragen.”

Maar wat ze eigenlijk wilde zeggen: dat het zo leuk is, in het bestuur met die twee jongens. “En ze kunnen er mee leven dat de voorzitter een vrouw is.” Brede glimlach.

Wammes Bos

Eerdere afleveringen op www.observantonline.nl
Foto: Joey Roberts

